

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona piaci jelentés	2
A gabonafélék termelői ára	5
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	8
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára.....	12
Külpiaci piaci információk	14

Cukor piaci jelentés	18
A LIFFE fehércukor határidős árai	20
New Yorki Tőzsde nyerscukor határidős árai	21
A 2006-os Uniós cukorreform hatása a tagállamok cukortermelési kvótáira...	24

Készítette:

Keményné Horváth Zsuzsanna
E-mail: Horvath.Zsuzsanna@aki.gov.hu
Molnár Zsuzsanna
E-mail: molnarzs@aki.gov.hu

Készítette:

Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092, Fax: (0036) 1 217
8111 Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- *Kanadában, Amerikában, az Európai Unióban, Ausztráliában, Ukrajnában, Törökországban bővíthet a búzatermelés a 2008/2009. gazdasági évben.*
- *Kínában, Kazahsztánban, Indiában csökkenhet a búza kínálata a 2008/2009. gazdasági évben.*
- *Dél-Amerikában az előző évi terméshez hasonló mennyiség várható.*
- *Hazánkban jó búzatermés ígérkezik.*
- *Az USA-ban, Braziliában, az EU-ban és Kínában a kukoricatermelés bővülése várható a 2008/2009. gazdasági évben.*
- *Csökken Magyarországon a gabona termelői ára.*
- *A Chicago-i tőzsdéken a búza jegyzése mérséklődött, a kukoricáé nőtt.*

Az Európai Unió búzatermelésének várható alakulása 2008-ban

Forrás: COCERAL, 2008. március, Informa Economics, 2008 április 4.

Világpiaci kitekintés

A COCERAL¹ márciusi és az Informa Economics áprilisi előrejelzései szerint az EU-27-ben 20 millió tonnával bővíthet a **búzatermelés** 2008-ban az előző évhez képest. A nagy búzatermelő uniós országok közül Franciaországban 6-, Németországban 3 millió tonnával emelkedhet a termelés a 2008/2009. gazdasági évben. Ezzel szemben Spanyolországban a mérsékelt területnövekedés ellenére, mintegy 700 ezer tonnás termésnövekedéssel számolnak. Magyarországra 4,8 millió tonna búzatermést prognosztizálnak 2008-ra, amely 800 ezer tonnánál nagyobb kínálatot jelent a 2007-es évhez képest. A környező országokban, így Szlovákiában, Csehországban és Ausztriában az előző évhez hasonló mennyiségű termés várható. Mindezek a hatások a búzaárakat mérsékelhetik a jövőben a hazai és az Unió piacán egyaránt.

Amerikában a 2008-as búzatermés mintegy 45-50 millió tonnával haladhatja meg a 2007-es évet, Kanadában 4 millió tonnával több búza várható. Jelentősebb termelésbővülés Ausztráliában lehet, ahol az előző évi 13,1 millió tonnáról 23-25 millió tonnára emelkedhet a búzatermés mennyisége.

Kukoricából is termeléselemelkedés várható a 2008/2009. gazdasági évben. Az USA-ban 13-, az EU-27-ben 12-, Kínában 4 millió tonnás növekedéssel számolnak.

A világ **árpatermelése** 16 millió tonnával haladhatja meg a 2007/2008. gazdasági év termelését 2008-ban. Az Unió termelése 6-, Ukrajna termelése 3,2 millió tonnával emelkedhet.

Össességében megállapítható, hogy a 2008/2009. gazdasági évben jelentősen emelkedhet a gabonatermelés az előző gazdasági évhez képest. A nagyobb kínálat mérsékelheti a gabonaárakat a világpiacon, ugyanakkor a felhasználás bővülése és a kereslet emelkedése továbbra is magas árszintet jelez. Az IGC² előrejelzése szerint a világ búzafelhasználása 18 millió tonnával nő a 2008/2009. gazdasági évben, az USA-ban pedig 2007 szeptembere és 2008 januárja között 36%-os etanoltermelés emelkedést jelentett az EIA³, amely a kukoricakínálatra gyakorol erőteljes hatást.

Termelői árak

Az étkezési búza termelői ára 2008 márciusában 4 ezer Ft-tal tovább emelkedett a februári 63 ezer Ft-os árhoz képest (1. ábra). Az árnövekedést az alacsony világpiacon készlet, és az egyes országok exportkorlátozásai generálták. A 2005 és 2006-os termelői árakat 40 ezer Ft-tal, a 2007-es árakat 35 ezer Ft-tal túlmuta felül a 2008 márciusi átlagár. A takarmánykukorica termelői ára 50 ezer Ft felett változott 2008 harmadik hónapjában, mérsékeltén csökkent az előző két hónap áraihoz képest (2. ábra). Az étkezési és takarmánygabona közötti árkülönbség 15 ezer Ft-ra tehető, amely a korábbi évekhez képest mintegy 10 ezer Ft-os emelkedést jelent (ennek oka, ld. 2008. 12. heti Gabona és Ipari növény bulletin).

A környező országokban is magas szinten stagnált az étkezési búza termelői ára (3. táblázat). Továbbra is az északkeleti és a szlovákiai búzaár volt a legalacsonyabb a régióban a 13-14. héten. Bulgáriában, Németországban és Magyarországon is estek az árak, de még így is 64 ezer Ft felett változtak. Oroszországban, Litvániában és Lengyelországban 67-68 ezer Ft körül ingadozott az étkezési búza termelői ára a 13-14. héten.

Mind a hazai, mind a környező országok termelői árait 2008/2009. gazdasági évben a várható kínálat formálja majd a betakarítás időszakában. Tekintettel az uniós és fekete-tengeri államok előző évinél jobbnak ígérkező termelésére, az árak mérséklődése következhet a jövőben. Ennek hatása már érződik a hazai búza termelői árának alakulásában is. Magyarországon az euro búza augusztusi és szeptemberi határidős jegyzéseit figyelembe véve a 40-45 ezer Ft körüli termelői árak várhatóak a 2008/2009. gazdasági éve betakarításának idején.

Tőzsdei árak

A Chicago-i tőzsdén a búza 2008-ra szóló jegyzései a márciusi csúcspont után kisebb ingadozásokkal mintegy 100 dollárt estek (4. ábra). Az év elejétől tartó áremelkedést a rendkívül alacsony búzakészletek és az erős kereslet generálta. Jelenleg a búzatermelés világpiacon előrejelzése kedvező, ami az árak mérséklődését hozta áprilisban. Kukoricából fordítva alakult a hely-

¹ Európai Gabona - és Takarmánykereskedelmi Szövetség

² International Grains Council

³ The Energy Information Administration

zet (3-4. ábra). A Chicago-i tőzsdén a kukorica március közepén volt „mélyponton” (dél-amerikai betakarítás). Április elején tetőzött az ár, amelynek háttérében több tényező áll. Az előrejelzések szerint az USA kukoricatermelése 2008-ban meghaladhatja az előző évit, ugyanakkor kevesebb kukoricát vetettek el a tervezettnél (esős időjárás). A szójaterületek növekedése a kukorica hátrányára kisebb kínálatot jelenthet, amely szintén a korábbi éveknél magasabb árszintet jelez. Az etanoltermelés folyamatosan bővül, és a fejlődő országok kereslete is egyre erősödik. Mindezek pozitív irányba billentették a tőzsdei jegyzéseket.

A hazai tőzsdén csökkentek a gabona jegyzései. Az euro búza májusi határidőre vonatkozó kötése 63 ezer Ft felett változott a 14-15. héten, a távolabbi határidős kötések 48-52 ezer Ft között mozogtak. A takarmánykukorica jegyzések 44-48 ezer Ft között változtak a 14-15. héten.

Feldolgozó értékesítési árak

Lisztek

A finomliszt és fehér kenyérliszt márciusi feldolgozó értékesítési átlagára kissé csökkent a 2008 februári árakhoz képest. A búzadara és a rétesliszt ára mérsékelten emelkedett márciusban. Összességében a lisztek és búzadara feldolgozó értékesítési átlagára a 2007-es betakarítás óta fokozatosan kúszott felfelé, amelynek oka elsősorban az alapanyag jelentős drágulása volt. 2008 márciusában a finomliszt feldolgozó értékesítési ára 85-, a fehér kenyérliszté 80-, a rétesliszté 95- és a búzadaráé 100 Ft körül változott, 40-45%-kal magasabban, mint 2007 márciusában (7-10. ábra).

A jövőben az alapanyag árának csökkenése a lisztek és búzadara árának esését hozhatja, azonban az energiaköltségek fokozatos emelkedése stabil magas árszintet jelenthet.

Takarmánykeverékek

A sertés- és brojlertáp feldolgozó értékesítési ára 2007 júniusától töretlenül emelkedett. A takarmánykukorica termelői ára 2008 márciusában mintegy 70%-ot nöött 2007 ugyanezen hónapjához viszonyítva. A brojler- és sertéstáp ára 49-62%-kal emelkedett 2007 márciusához képest.

A jövőben a takarmánykeverékek árát az új termés és az állatállomány változása formálhatja.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 14. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 13. hét	2008. 14. hét	2008. 14. hét/ 2008. 13. hét (%)
Étkezési búza	tonna	1 189,75	4 925,99		5 716,85	6 130,34	107,23
	Ft/t	68 065,23	63 586,01		67 234,12	64 437,25	95,84
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	-			309,93	1 583,95	511,08
	Ft/t	-			49 771,11	50 339,59	101,14
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 14. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 14. hét	2008. 13. hét	2008. 14. hét	2008.14. hét/ 2007. 14. hét (%)	2008. 14. hét/ 2008. 13. hét (%)
Étkezési búza	tonna	5 622,52	5 716,85	6 130,34	109,03	107,23
	Ft/t	32 140,18	67 234,12	64 437,25	200,49	95,84
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	1 600,01	309,93	1 583,95	99,00	511,08
	Ft/t	29 919,64	49 771,11	50 339,59	168,25	101,14
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

Forrás : PÁIR

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
48	50 760		55 650	55 160	53 210
49	48 690		55 740	56 080	53 110
50			56 460	56 290	58 140
51			58 570	53 400	
52	48 870			52 760	52 420
1	57 710		62 430	55 464	57 330
2	53 110		60 200	55 736	55 730
3	52 300		60 490	56 620	55 912
4	59 560		61 930	56 720	54 971
5	58 630		61 810	58 320	61 700
6	53 560		62 160	59 060	61 720
7	56 580	69 120	65 830	60 360	62 330
8	59 380		65 810	60 370	63 530
9	57 120		66 900	61 870	67 760
10	56 760		67 340	62 730	67 558
11			67 620	63 640	67 100
12	57 680		66 740	62 760	68 886
13	56 460		65 420	59 260	67 234
14	54 110			59 680	64 437

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
48		57 080		54 760	56 140
49				62 840	
50		56 980		62 220	54 400
51		57 540		63 130	58 290
52				63 350	49 360
1		58 560	59 020	63 100	56 620
2		59 970	58 640	63 980	57 030
3	48 110	61 870	60 850	63 490	59 150
4			60 700	64 300	
5	51 000	63 500	59 010	65 120	60 550
6	52 690	64 360	62 930	64 750	60 290
7		65 680	54 900	66 790	63 810
8	59 140	66 070	62 720	66 080	65 390
9	62 450	66 910	65 930	67 290	67 150
10	63 960	68 620		67 480	70 050
11		69 730	60 330	67 890	72 180
12	65 470	68 550		65 790	68 820
13	67 680	68 590	65 820	66 020	67 300
14					

Megjegyzés-az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max.. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csírázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Bulgária -hektolitersúly min.76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom max.4%
- Csehország -hektolitersúly min 76kg, nedvességtartalom max.14%, idegen magtartalom 6%, csírázott szemszázalék 2,5%
- Észtország- hektolitersúly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csírázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektolitersúly min.76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektolitersúly 76 kg, csírázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektolitersúly min.76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia- hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Ukrajna - 12%-os fehéretartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország- nedvességtartalom max. 15%

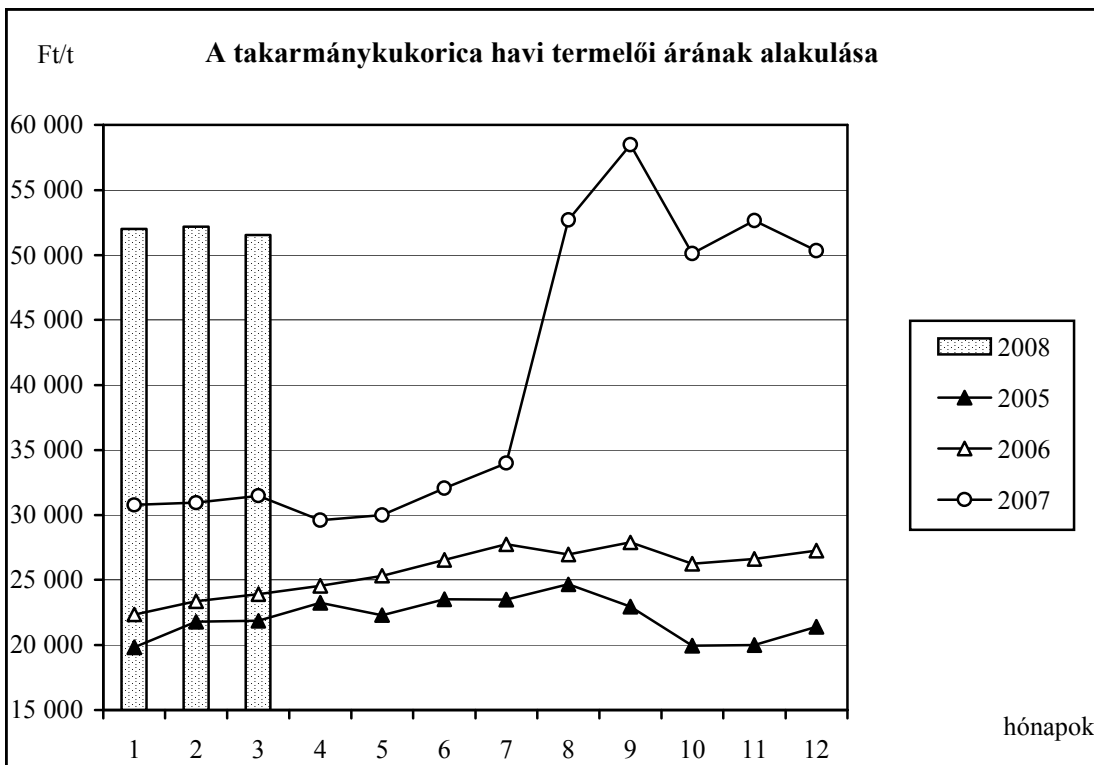
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 14.hét

1. ábra

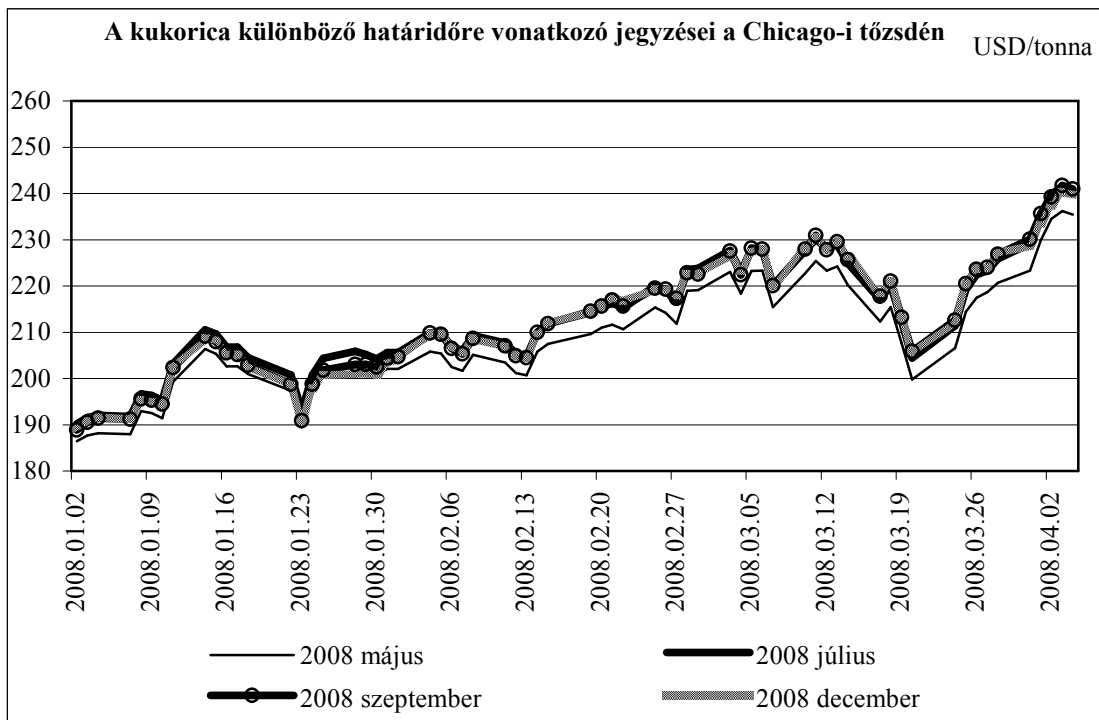
Forrás: PÁIR

2. ábra

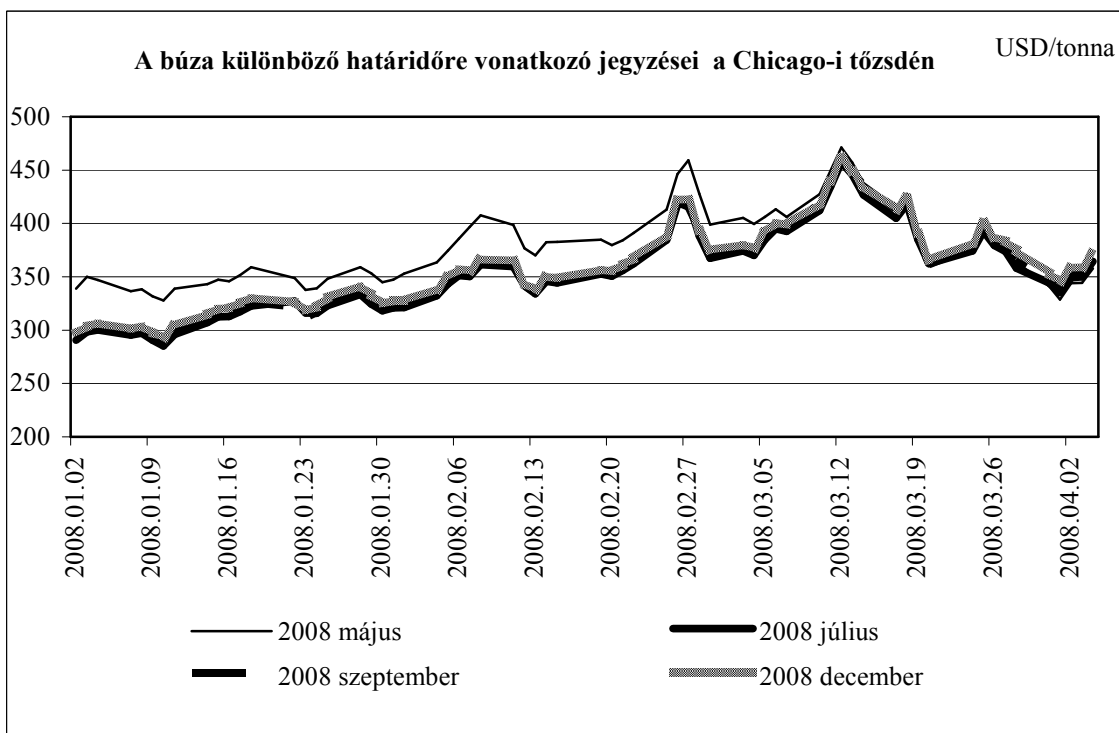
Forrás: PÁIR

3. ábra

*CBOT-Chicago Board of Trade (US 2YC, Golf- USA No. 2 Yellow Corn)

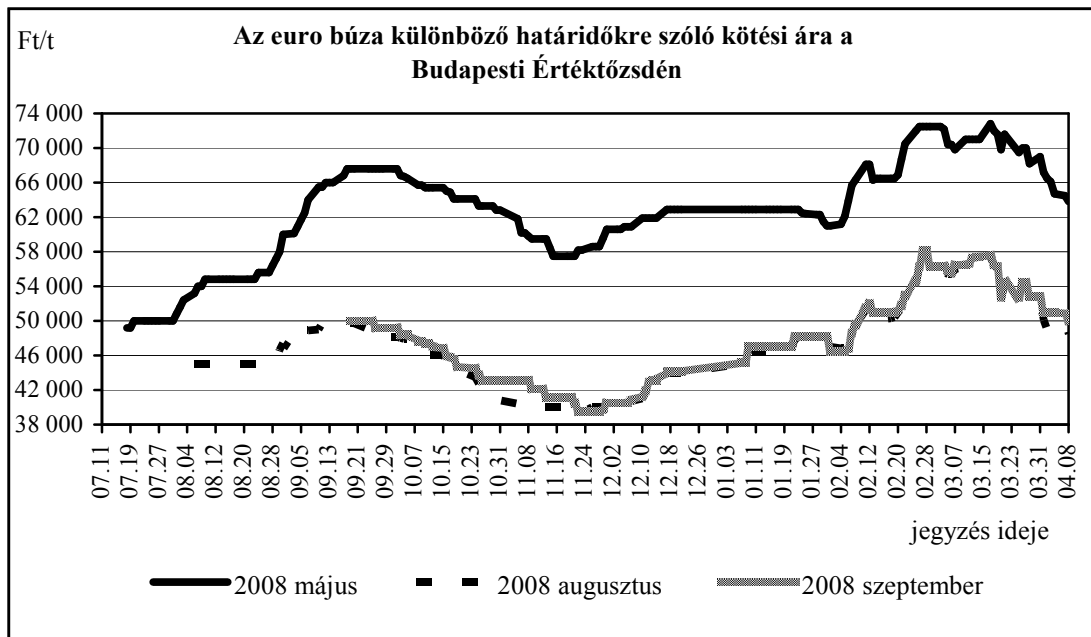
4. ábra

*CBOT-Chicago Board of Trade (US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter)

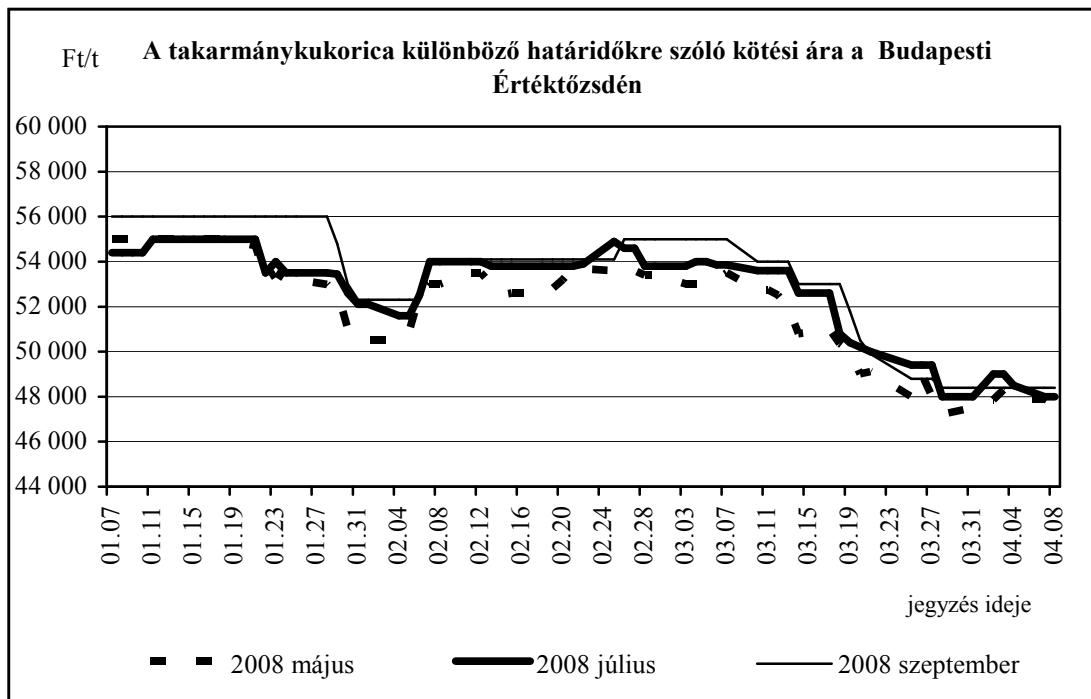

5. ábra

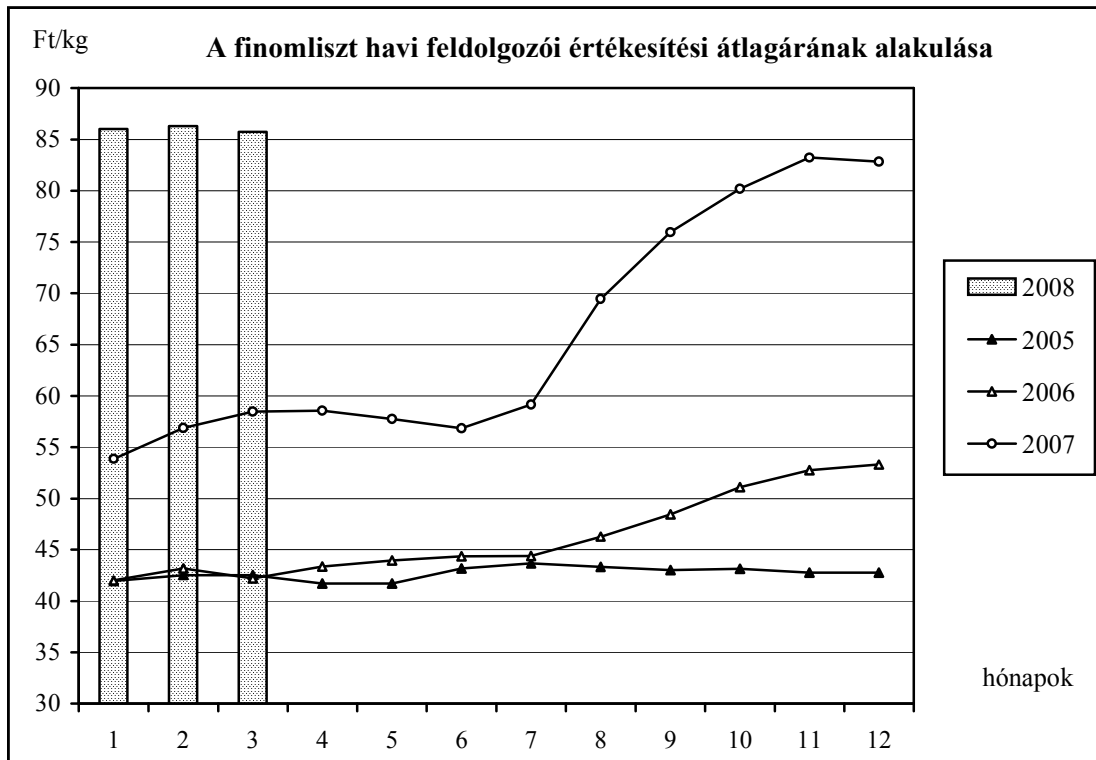
Forrás: BÉT

6. ábra

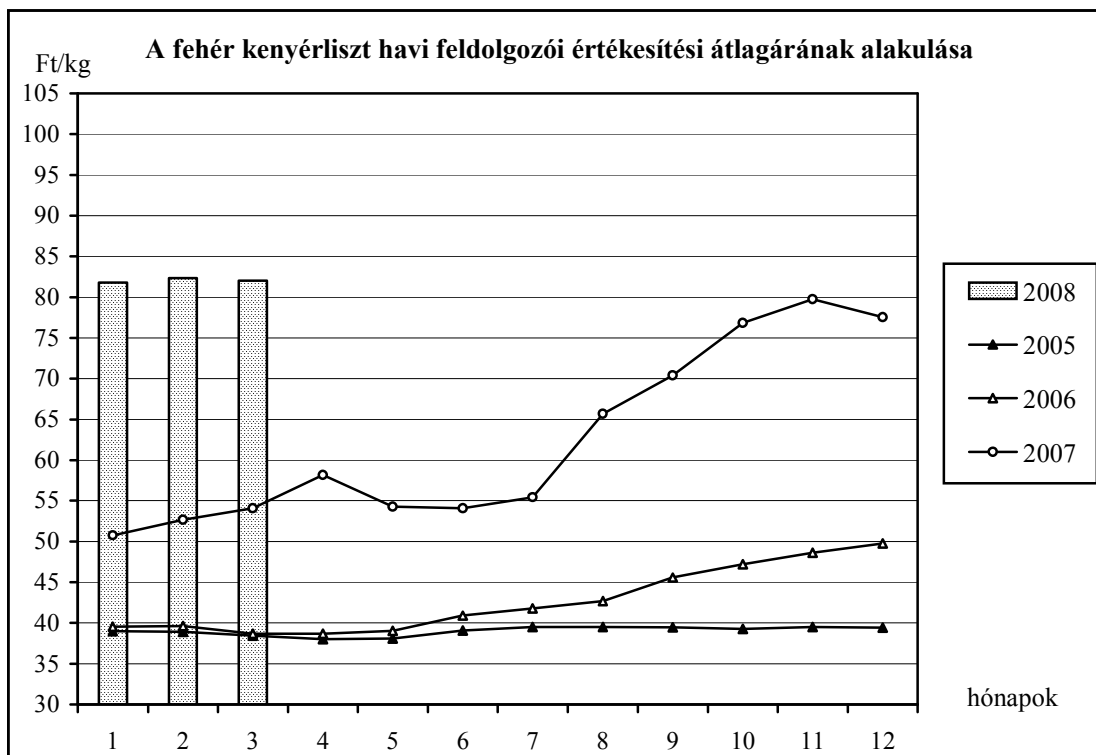
Forrás: BÉT

7. ábra

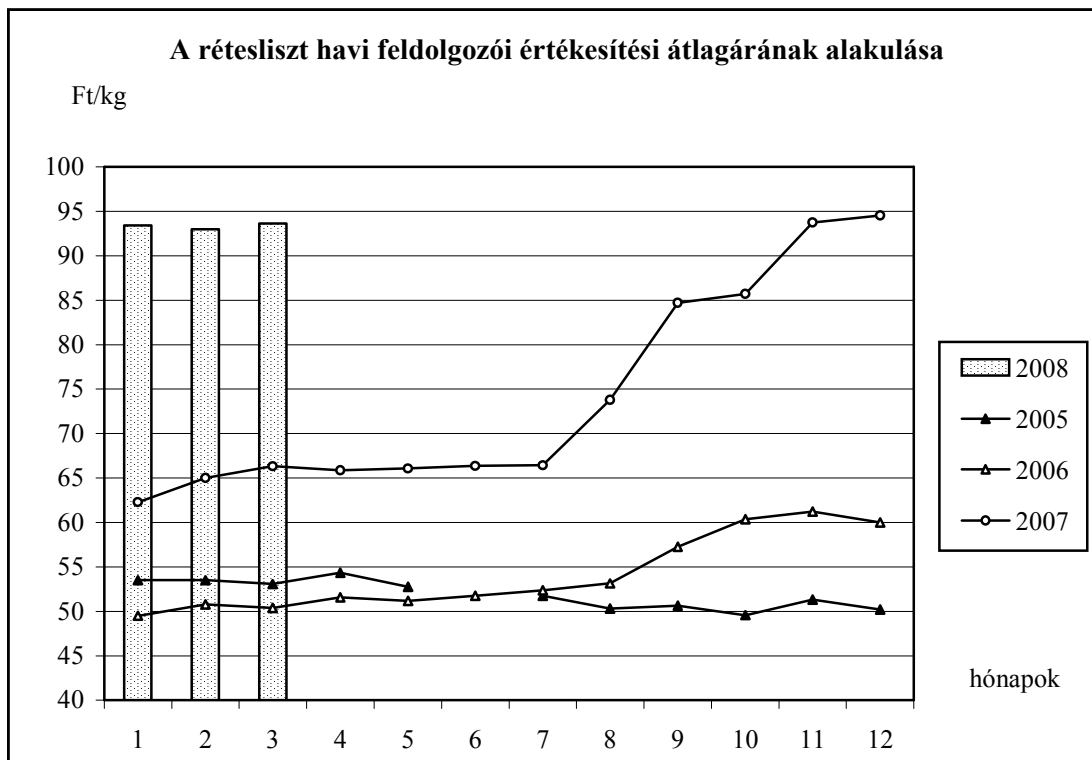
Forrás: PÁIR

8. ábra

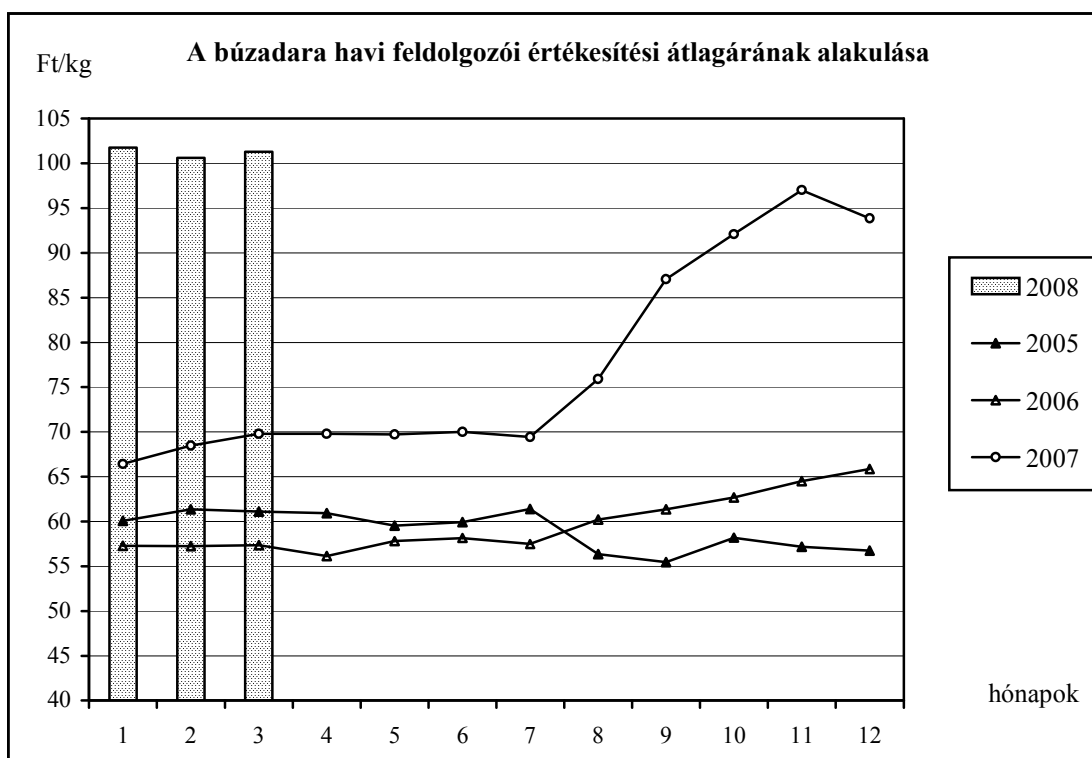
Forrás: PÁIR

9. ábra

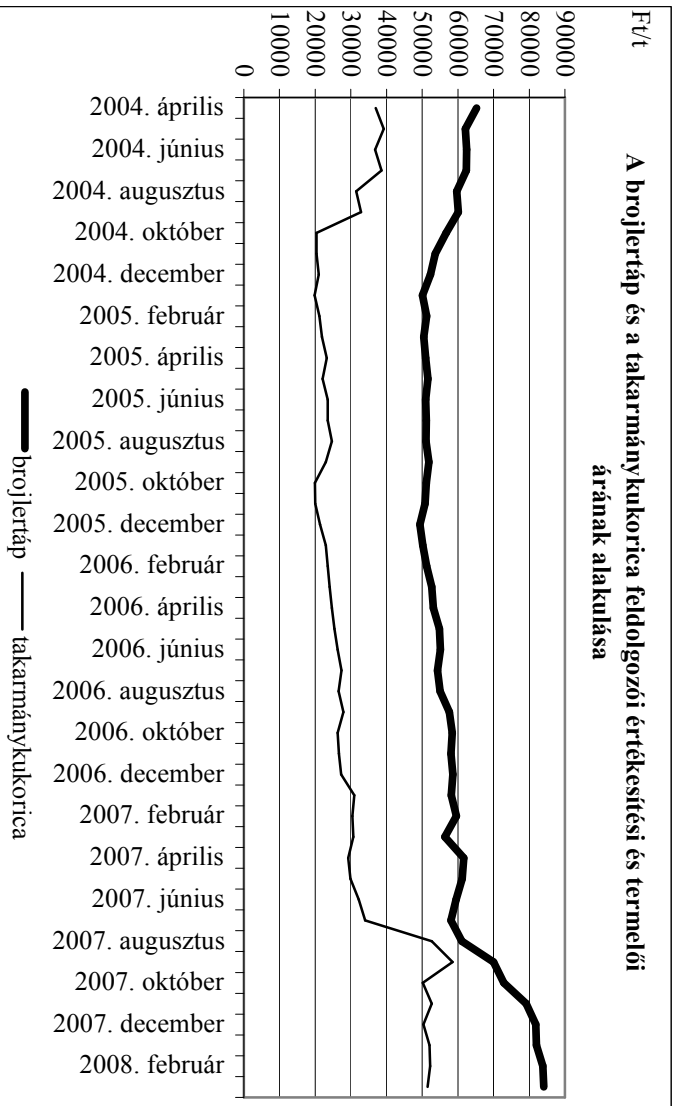

Forrás: PÁIR

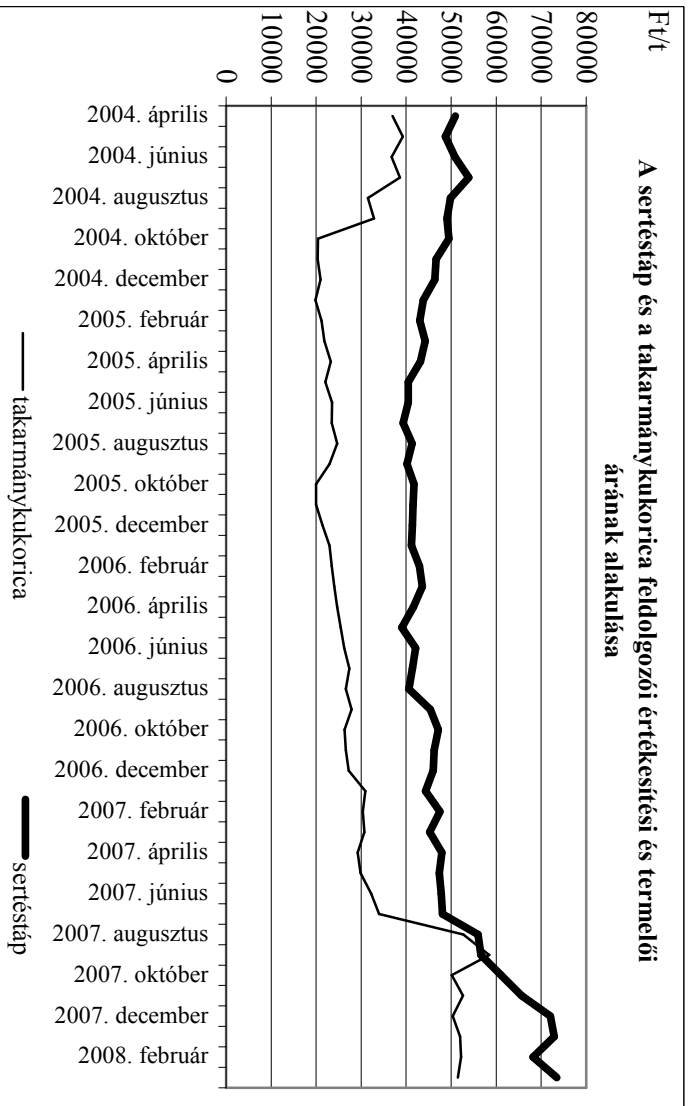
10. ábra

Forrás: PÁIR

11. ábra

12. ábra

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 14. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 14. hét	2008. 13. hét	2008. 14. hét	2008.14. hét/ 2007. 14. hét (%)	2008. 14. hét/ 2008. 13. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1700,31	1302,93	1065,33	62,65	81,76
	Ft/kg	53,50	81,85	82,92	155,00	101,30
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	2019,62	1231,53	1517,13	75,12	123,19
	Ft/kg	56,71	85,03	85,71	151,15	100,79
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1543,58	523,09	797,62	51,67	152,48
	Ft/kg	62,66	92,57	91,94	146,72	99,32
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	106,34	93,57	34,00	31,97	36,34
	Ft/kg	60,51	90,90	90,59	149,71	99,66
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	46,10	48,00	51,48	111,67	107,25
	Ft/kg	65,41	91,37	92,41	141,27	101,13
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	116,11	46,75	88,60	76,31	189,52
	Ft/kg	70,96	98,88	102,33	144,22	103,49
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	841,37	908,29	571,12	67,88	62,88
	Ft/kg	53,03	80,83	80,72	152,22	99,87
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1629,93	891,95	899,15	55,16	100,81
	Ft/kg	53,96	83,57	83,55	154,83	99,98
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	271,00	247,61	215,64	79,57	87,09
	Ft/kg	55,87	87,85	87,03	155,77	99,07
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	37,35	54,95	41,90	112,18	76,25
	Ft/kg	60,90	88,41	90,56	148,68	102,42
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	88,67	66,34	43,10	48,61	64,97
	Ft/kg	71,09	102,77	101,57	142,88	98,83

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007 április	2008 március	2008 április
Finomliszt BI 55 1 kg	93	132	127
Fehér kenyér 1 kg	184	227	228
Félbarna kenyér 1 kg	144	213	198
Étkezési búzadara AD /kg	118	145	145

Forrás: PÁIR

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. április 4.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago *(ősz, lágy búza)			Kansas **(ősz, kemény búza)			Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)			LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2008. május	244,50	62 934	2008. május	357,94	58 627	2008. május	377,87	61 891	2008. május	490,48	80 336	2008. május	177,00	58 008
2008. augusztus	217,00	55 856	2008. július	364,28	59 665	2008. július	380,72	62 358	2008. július	425,54	69 699	2008. július	181,00	59 319
2008. november	217,00	55 856	2008. szeptember	368,50	60 357	2008. szeptember	384,30	62 944	2008. szeptember	396,06	64 871	2008. november	152,00	49 815
2009. január	217,50	55 985	2008. december	371,99	60 928	2008. december	389,63	63 817	2008. december	398,63	65 292	2009. január	154,75	50 716
2009. március	218,00	56 113	2009. március	375,67	61 531	2009. március	393,85	64 509	2009. március	398,63	65 292	2009. március	157,75	51 699
2009. május	214,00	55 084	2009. május	376,95	61 741	2009. május	360,05	58 973	2009. május	371,07	60 778	2009. május	160,00	52 437

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkezési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2008. június	198,00	50 965	2008. május	235,43	38 561
2008. augusztus	199,00	51 223	2008. július	240,65	39 416
2008. november	200,00	51 480	2008. szeptember	240,94	39 464
2009. január	200,75	51 673	2008. december	239,66	39 254
2009. március	203,75	52 445	2009. március	242,22	39 673
2009. június	203,75	52 445	2009. május	242,42	39 706

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna
2008. május	454,50	116 988
2008. augusztus	422,00	108 623
2008. november	427,50	110 039
2009. február	434,50	111 840
2009. május	440,25	113 320
2009. augusztus	414,25	106 628

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007.14. hét		2008. 14. hét		
Franciaország					
Rouen	146	35 955	234	60 137	április
La Pallice	147	36 201	239	61 421	április
* Creil	149	36 570			
Németország					
Hamburg	149	36 658	247	63 439	április
Würzburg	147	36 043	258	66 136	április
Köln	157	38 504			
Drezda			255	65 494	április
Dánia					
Koppenhága					
Olaszország					
Milánó					
Bologna					
Belgium					
Brüsszel	155	38 012	255	65 494	április
Spanyolország					
**Barcelona					
Ausztria					
Bécs	154	37 889	265	67 934	április
Finnország					
Nokia					
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	147	36 201	189	48 579	április
Bordeaux/Bayonne	151	37 185	186	47 808	április
La Pallice	150	36 939	188	48 322	április
Németország					
Hamburg	174	42 809			
Olaszország					
Bologna					
Spanyolország					
**Barcelona					

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008.14. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	202	51 825	április
Franciaország			
Rouen	198	50 890	április
La Pallice			
* Creil	188	48 193	április
Németország			
Hamburg	215	55 221	április
Hannover	205	52 652	április
München	215	55 221	április
Drezda	215	55 221	április
Dánia			
Koppenhága			
Olaszország			
Bologna			
Belgium			
Brüsszel	212	54 450	április
Spanyolország			
Barcelona			
Ausztria			
Bécs	228	58 560	április
Finnország			
Raisio	192	49 313	március
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	212	54 486	április
Németország			
Hamburg	233	59 844	április
Hollandia			
Rotterdam	242	62 155	április
Belgium			
Brüsszel	230	59 073	április

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.03.28.		2008.04.04.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	570,20	92 748,73	570,25	93 401,25	április	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	—	—	451,00	73 869,29	március	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	407,40	66 267,68	400,20	65 548,76	május	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	—	—	431,00	70 593,49	március	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	443,80	72 188,51	380,50	62 322,10	április	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	385,40	62 689,16	372,60	61 028,15	május	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágý búza	—	—	—	—	—	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	829,30	134 893,94	757,80	124 120,06	március	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	829,30	134 893,94	757,80	124 120,06	március	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	243,10	39 542,65	256,70	42 044,89	május	*FOB US Gulf
Argentína	218,10	35 476,15	237,00	38 818,23	május	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	320,60	52 148,80	311,20	50 971,45	április	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány	—	—	—	—	—	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágýbúza

(8) Ukrajna lágý búza- 12%-os fehérjetartalom-lágýbúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa-a világszerte elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

- **Tovább esett a cukor ára a világpiacon, a tőzsdei áresés háttérében továbbra is a pénzügyi alapok pénzkivonása áll.**
- **Befejeződött a uniós cukorgyártók önkéntes kvótacsökkentése, összesen 6 millió tonnával csökkent a kvóta.**
- **8 ezer hektár alá esik a hazai cukorrépa-vetésterület, 2009-re a hazai fogyasztás 80%-a származhat importból.**

Világpiaci helyzet

Márciusban jelentősen esett a tavaly december óta egyre emelkedő nemzetközi cukorár, ezzel (dollárban számolva) visszatért a január végi-február eleji árszintre (1-4. ábra). Az áresés oka a pénzügyi alapok profitrealizáló pénzkivonása volt, amelynek hatására az ezen alapok határidős kötései miatt megemelkedett ár visszaesett az alapok piaci megjelenése előtti szintre. Megállapítható, hogy 2005 óta a cukor termékpálya a második; pénzügyi alapok által hajtott áremelkedési, majd áresökkenési cikluson esett túl (5-6. ábra). Az első, 2005 végén kezdődő áremelkedést a nyersolaj-áremelkedés által kiváltott bioetanol-kereslet indította el, mivel felmerült a veszélye annak, hogy a cukornád etanolcélú felhasználásának növekedése miatt hiány lesz ebből a fontos cukornyersanyagból. A cukor iránti keresletet fokozta az uniós cukorpiaci reform, amelyről tudni lehetett, hogy az EU-s cukortermelés nagymértékű visszafogását eredményezi. A valóban árnövelő tényezők kiváltotta árnövekedést azonban azok a magas hozamokra vadászó pénzügyi alapok is megpróbálták kihasználni, amelyek eddig csak az értékpapírpiacokon tevékenykedtek. Ennek hatására az árak olyan mértékben emelkedtek, aminek már nem volt meg a racionális alapja. Amikor pedig kiderült, hogy a cukortermelés jelentősen meghaladja a keresletet, a pénzügyi alapok is távoztak, jelentős áresést okozva. 2006 utolsó negyedévétől

egy éven keresztül nem történtek túl nagy áringadozások. 2007 utolsó negyedévében ismét az olaj áremelkedése növelte a cukor árát, annak ellenére, hogy jelentős túlkínálat jelentkezett a piacon. Az áremelkedésbe ismét bekapcsolódtak a pénzügyi alapok, amelyek itt akarták kompenzálni az USA-beli jelzálogpiaci válságból fakadó veszteségeiket, amelyeket az értéktőzsdék esése okozott. Ezzel olyan mértékű áremelkedést generáltak a cukorpiacra, amire ismét nem volt alap. A gazdasági válság növekedésével azonban jelentősen szűkültek a pénzügyi források, így egy újabb, március 4-én meginduló értékpapírpiaci áresés már a cukorárakat is magával rántotta.

Eközben a fundamentális helyzet kissé javult: Brazíliában a magas belső etanol-fogyasztás miatt a jelentősen bővülő (431-ről 485 millió tonnára növekvő) cukornád-termés többletét etanollá dolgozzák fel, így nem nő jelentősen az ország cukortermelése. A várhatóan gyenge kubai, kínai, valamint ausztrál cukornád-termés miatt várhatóan csökken a világpiacon túlkínálat, 12 millió tonnáról 7 millióra. Ezzel együtt továbbra is túlkínálatos a piac, így akár további áresés is elképzelhető, egyelőre azonban még mindig a pénzügyi alapok uralják a piacot.

A nyers és finomított cukor közötti árkülönbség a 2006-os uniós kvótacsökkentéssel ellentétben valószínűleg nem növekszik az EU-s cukorreform újabb hullámának befejeződésével. Ugyanis az import várhatóan nyers cukor formájában érkezik Európába, és itt fogják finomítani, így várhatóan nem a fehér, hanem a nyerscukor importja fog megnövekedni (7. ábra).

Európai uniós körkép

Az Európai Unióban március 31-én nyilvánosságra került a végleges cukorkvótacsökkentés nagysága. Eszerint a március 10-i állapothoz képest (2008. 5. Gabona és Ipari növény bulletin) további 650 ezer tonnás kvótacsökkentés történt, amelynek

zömét a várakozásoknak megfelelően a nagy termelők (Német- Francia- Lengyelország, Belgium) ajánlották fel. Ezzel azonban ezen országoknak csupán 6-7 százalékponttal csökkent a kvótája, így a kvótacsökkentés regionális hatása (dél-és közép-európai kvótacsökkentés) nem változott (1. táblázat). Összességében több, mint 6 millió tonnával csökkent az össz cukorkvóta (ez volt az unió célja is), ha azonban ehhez hozzávesszük az 1+0,3 millió tonnás cukor- és izoglükózkvótanövelést, akkor a kezdeti állapothoz képest 4,7 millió tonnás kvótaleépítés történt. Ennek ellenére nem várható további, az Európai Bizottság által kezdeményezett kvótavágás, a cukorgyártók európai szövetsége, a CEFS pedig sajtóközleményben szólította fel az EU-t a cukorpiac konszolidálására és az árak stabilizálására (emlékeztetve arra, hogy az unió a világ legnagyobb fehércukor-exportőréből a világ – Oroszország után a második – legnagyobb cukorimportőrévé vált a reform során).

Hazai körkép

A hazai cukorgyártás igen jelentős veszteségeket szenvedett a reform során: a 2006-ban meglévő 5 gyárból csupán egy, a kaposvári maradt meg. Ahhoz, hogy a hazai gyárak lobbizni tudjanak a hazai termelőknél annak érdekében, hogy vessenek cukorrépát, jelentős árkiegészítést kellett tenniük (lásd a táblázat).

2008-as hazai cukorrépaár (euró/tonna)	
Uniós minimálár 2008/09	27,83
Cukorgyári ártöbblet	4,07
Uniós támogatás az 50%-nál nagyobb kapacitás-veszteséget elszenvedett országok esetében	6,60
FVM-es támogatás	4,00
Végleges ár	42,50

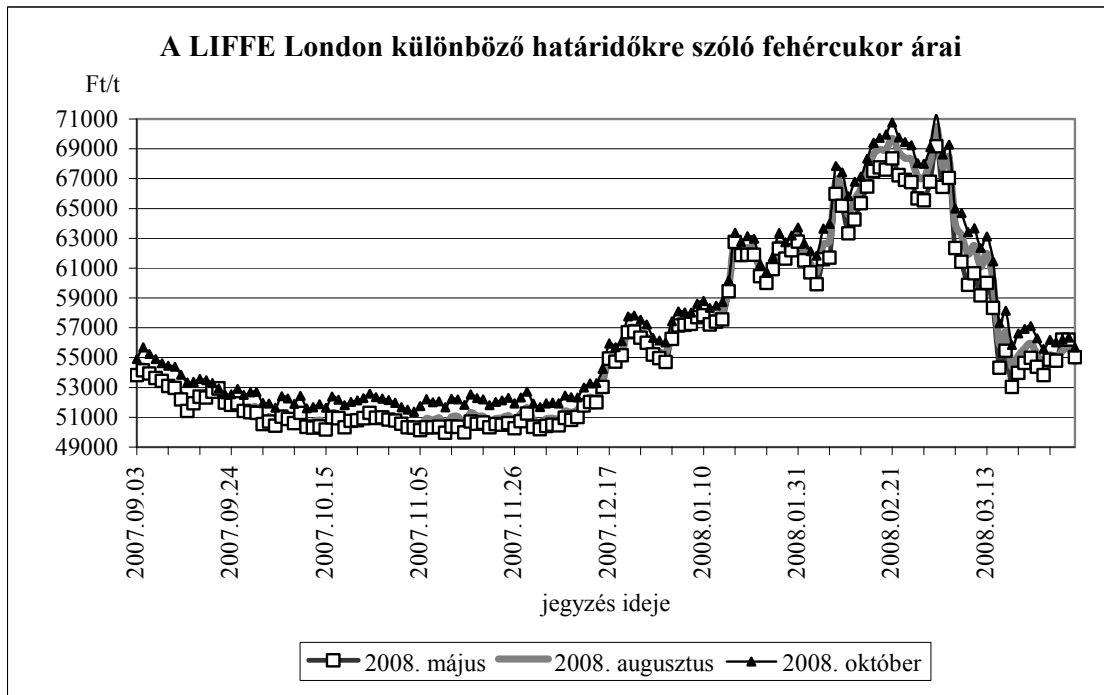
Ennek megfelelően az uniós és hazai támogatáson kívül további 4 eurót ajánlottak fel a termelőknek, azonban Szeren-

csen még a 42,5 euró/tonnás ár sem bizonyult versenyképesnek a gabonákkal, olajosmagvakkal szemben. Kaposváron is csupán a 105 ezres kvóta kicsit több, mint felét, tehát 55 ezer tonna cukor előállításához szükséges cukorrépa mennyiséget (nagyjából 400 ezer tonnát) sikerült leszerződnie. Ezt is úgy, hogy a kaposvári üzem számára még a Kisalföldről is szállítani fognak cukorrépát, ami a szállítási távolságok, ezzel a gyár költségeinek jelentős növekedését eredményezik.

A vártnál is kisebb szerződött cukorrépa mennyiség miatt a cukorkvóta csökkenésénél is jobban fog esni a vetésterület: 50 tonna/hektáros hozamokkal számolva kevesebb, mint 8 ezer hektáros vetésterület várható 2008-ra. Ez a tavalyi 40 ezer hektáros vetésterülethez képest 80%-os csökkenést jelent, de a potenciális, hazai kvótának megfelelő 15 ezer hektáros vetésterülethez (50 t/ha-os hozamok és 0,14-es digestio mellett ekkora vetésterület kell 105 ezer tonna fehércukor előállításához) képest is közel 50%-os hiányt jelent. Jövőre (amennyiben javul a cukorrépa jövedelmezősége a többi növényhez képest) várhatóan nőhet a vetésterület, mivel több cukorrépa termelő csak ideiglenesen hagyott fel a cukorrépa-termesztéssel, cukorrépa kvótájukat viszont nem adták le, olyan megfontolásból, hogy mind az esetleges gyárbezárásból, mind a fennmaradásából profitálni tudjanak.

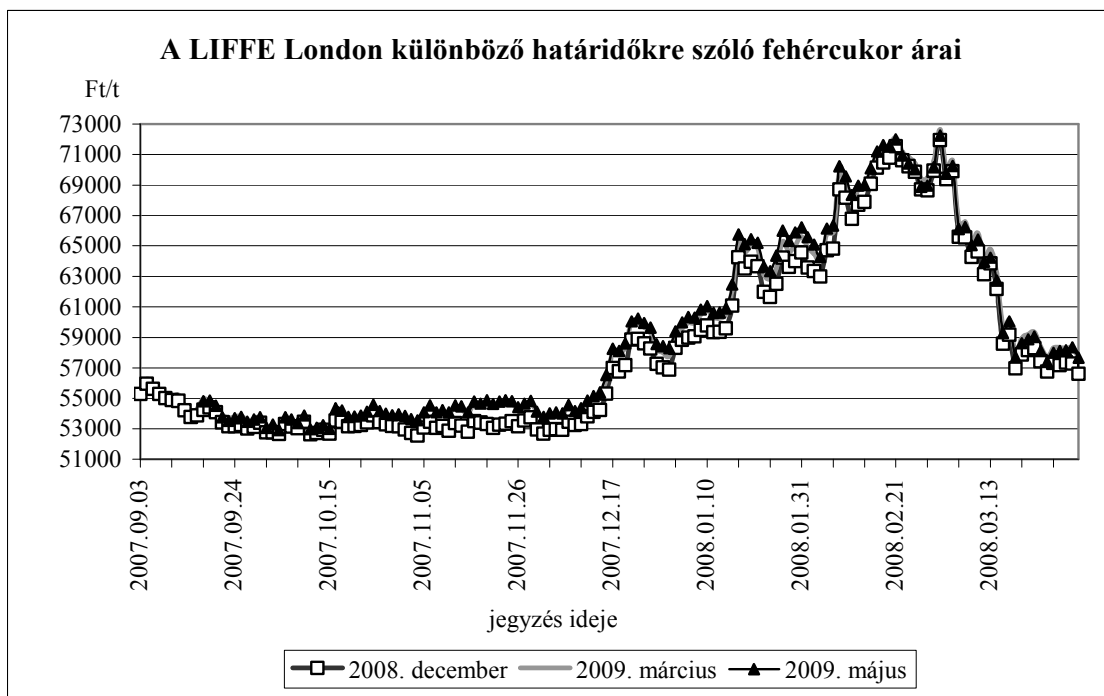
A magyar cukorgyártás minimálisra zsugorodása nem csak a mezőgazdaságot érinti: a 330 ezer tonnás hazai szükségletnél az unióba való belépés óta 2007-ig mindig nagyobb volt a termés, így az ország nettó exportőr volt cukorból. 2008-ban már nettó importőrré válik Magyarország a 2007 végi gyengébb cukorrépa-termésből következő kisebb cukormennyiség (240 ezer tonna) miatt. 2009-ben viszont előáll az a helyzet, hogy a teljes hazai fogyasztás több, mint 80%-át importból fogja fedezni az ország.

1. ábra

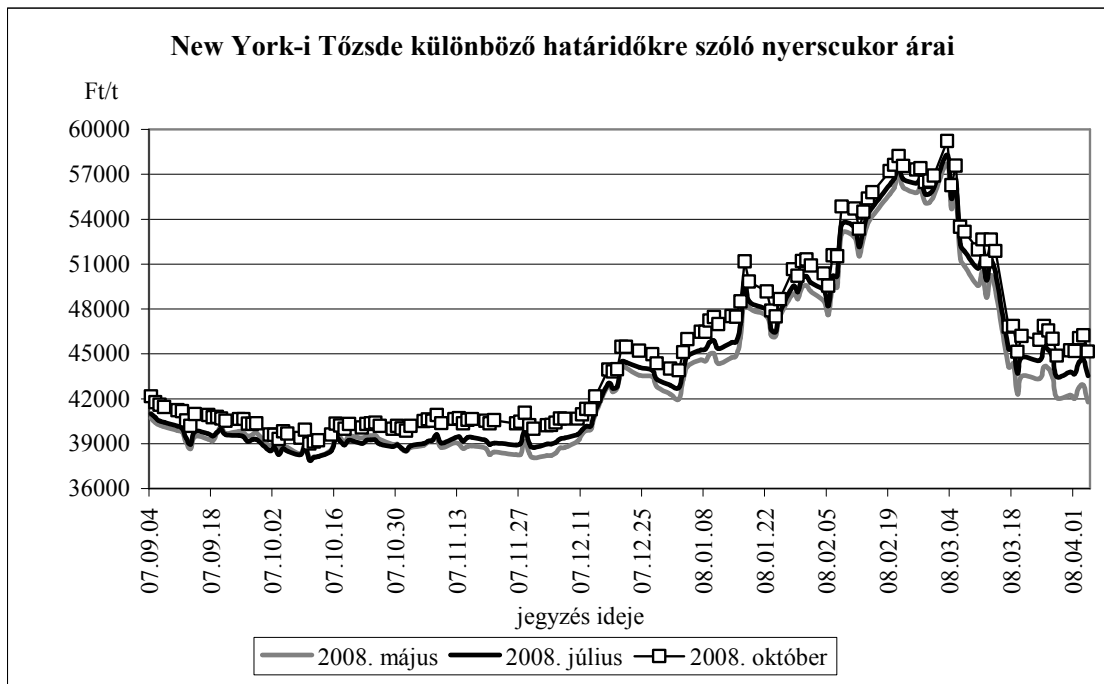
Forrás: International Financial Futures Exchange London

2. ábra

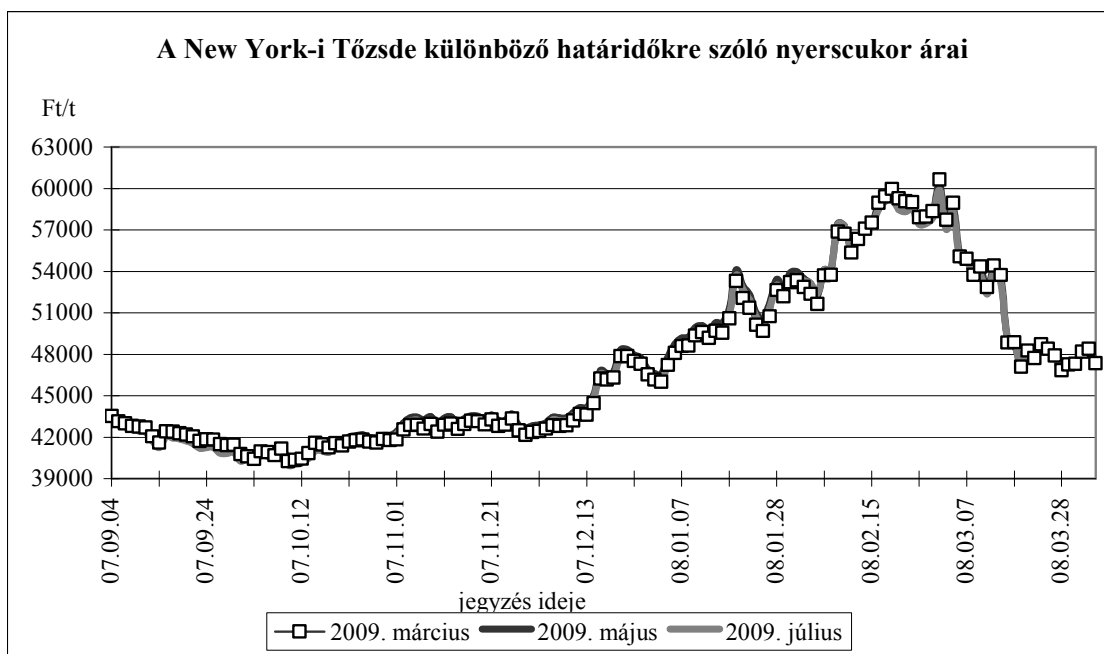
Forrás: International Financial Futures Exchange London

3. ábra

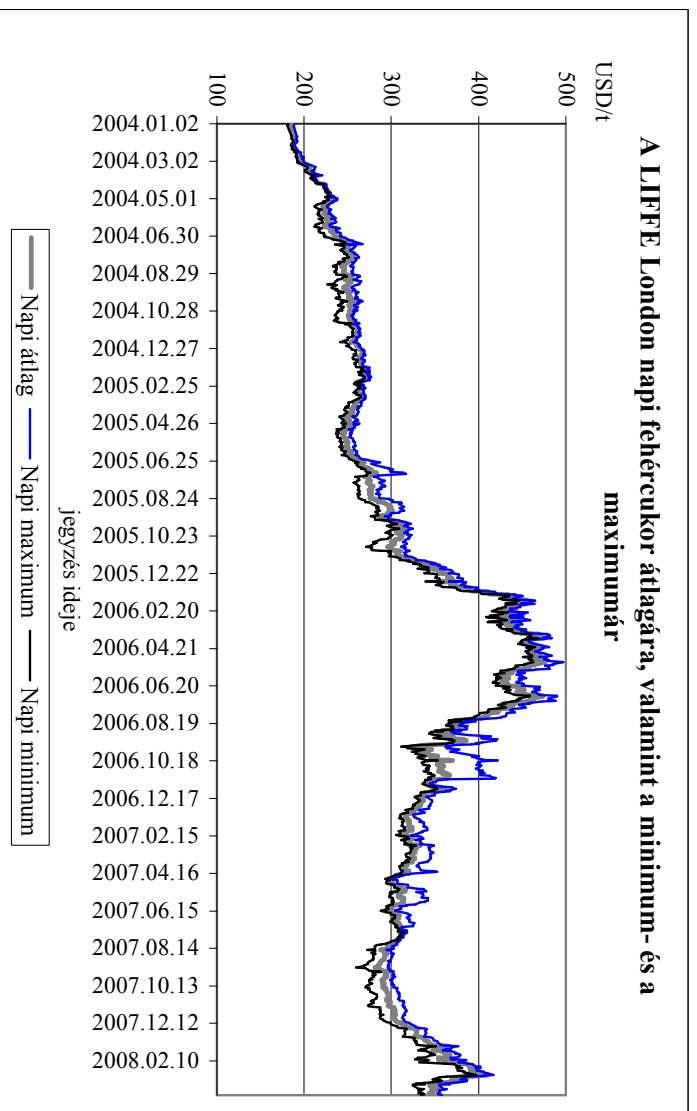
Forrás: Intercontinental Exchange, New York

4. ábra

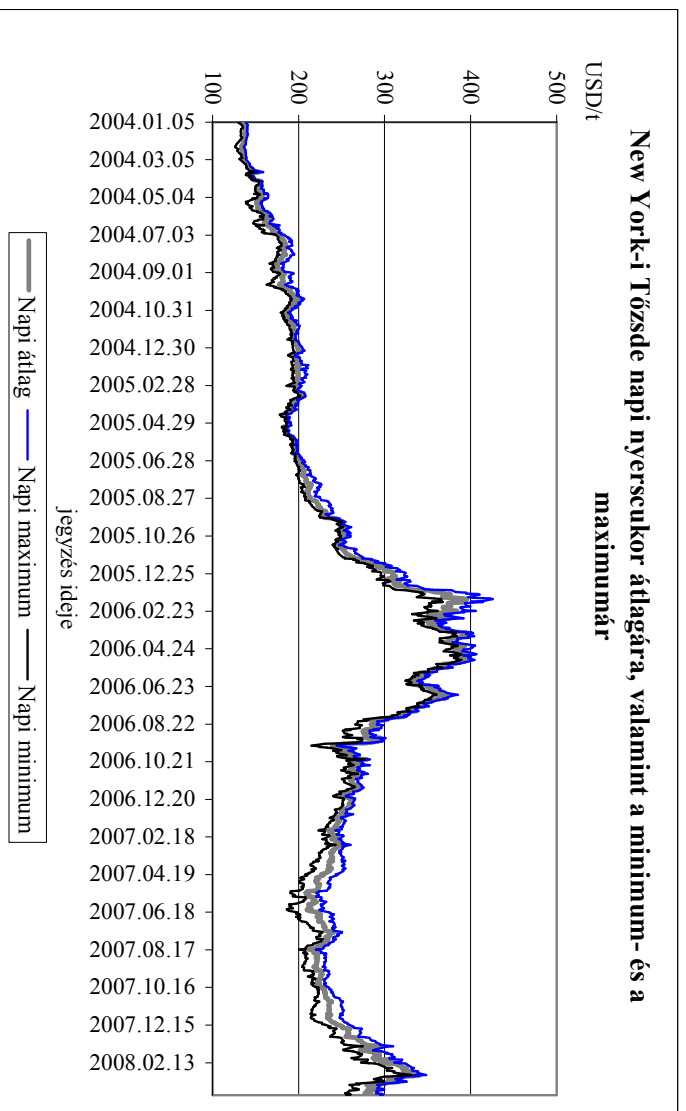
Forrás: Intercontinental Exchange, New York

5. ábra

Forrás: International Financial Futures Exchange London

6. ábra

Forrás: Intercontinental Exchange, New York

7. ábra

Forrás: Liffé, ICE

A 2006-OS UNIÓS CUKORREFORM HATÁSA A TAGÁLLAMOK CUKORTERMELÉSI KVÓTÁIRA

ország	Kvóták 2008 március 31-én (tonna)			A 2008-as kvóták a 2006-os kiindulási kvóták százalékában		
	cukor	izoglükóz	összesen	cukor	izoglükóz	összesen
Ausztria	351027	0	351027	90,6%		90,6%
Belgium	676235	114547	790782	82,5%	160,0%	71,5%
Bulgária	0	67602	67602			
Csehország	372459	0	372459	81,9%		81,9%
Dánia	372383	0	372383	88,5%		88,5%
Finnország	80999	0	80999	55,4%	0,0%	51,3%
Francia dominiók	480245	0	480245	100,0%		100,0%
Franciaország	2959325	31754	2991079	90,0%	160,0%	89,7%
Görögország	158702	0	158702	50,0%	0,0%	48,0%
Hollandia	804888	0	804888	93,1%	0,0%	84,3%
Irország	0	0	0	0,0%		0,0%
Lengyelország	1404837	42850	1447687	84,0%	160,0%	85,2%
Lettország	0	0	0	0,0%		0,0%
Litvánia	90252	0	90252	87,6%		87,6%
Magyarország	105420	220203	325623	26,2%	160,0%	60,4%
Nagy Britannia	1056474	43579	1100053	92,8%	160,0%	94,4%
Németország	2898255	56622	2954877	84,8%	160,0%	85,6%
Olaszország	508379	32483	540862	32,6%	160,0%	34,3%
Portugál dominiók	9953	0	9953	100,0%		100,0%
Portugália	0	15867	15867	0,0%	160,0%	19,9%
Románia	104692	12035	116727			
Spanyolország	498458	118423	616881	50,0%	143,4%	57,1%
Svédország	293186	0	293186	79,6%		79,6%
Szlovákia	112320	68075	180395	54,1%	160,0%	72,2%
Szlovénia	0	0	0	0,0%		0,0%
EU 27	13338489	824032	14162530	76,5%	162,3%	77,5%

Forrás: EU, CIE